Mapes de Patrimoni Cultural

Diputació Barcelona

La Fàbrica

Rellinars

Ubicació

Comarca:	Vallès Occidental
Lloc/Adreça:	Carrer Emili Riera, 27
Alçada:	309

Coordenades:

Latitud:	41.63897
Longitud:	1.91253
UTM Est (X):	409430
UTM Nord (Y):	4610264

Classificació

Número de fitxa	08179 - 15
Àmbit:	Patrimoni immoble
Tipologia	Edifici
Estil / època:	Contemporani
Segle	XIX-XX
Estat de conservació	Bo
Protecció	Legal
Observacions protecció:	Pla d'Ordenació Urbanística Municipal
Accés	Fàcil
Ús actual:	Sense ús
Titularitat	Privada
Titular:	9505801DG0190N0001YE
Autoria de la fitxa	Jordi Montlló i Laura Bosch
Data de registre de la fitxa:	ds., 26/01/2019 - 01:00

Descripció

La Fàbrica està situada al vessant esquerra de la Riera de Rellinars, en la confluència dels carrers de Sant Pere i del Reverend Emili Riera. L'edifici fabril està compost per varies naus que s'han anat edificant durant el segle XIX i part del XX, fins que va tancar als anys setanta del segle passat. Els edificis són de planta rectangular amb coberta a dues aigües, de fibrociment. Tenen planta i pis, amb les obertures simètriques. S'han anat annexant cossos en funció de les necessitats. A tocar de la riera, amb la façana principal orientada a migdia hi ha l'edifici que conté les turbines i la roda de calaix, de fusta. Es tracta d'un molí hidràulic. És de planta baixa i pis, amb coberta a dues aigües de teula àrab i el carener perpendicular a la façana principal. A la façana orientada al sud-oest s'hi conserva la roda, vertical de pales, feta de fusta i en aparent bon estat, mentre que a l'interior de l'edifici es conserven els engranatges. La portalada és de fusta i està situada a l'extrem dret de la façana principal, mentre que al costat esquerre hi ha dos finestrals d'arc de mig punt. A la planta pis hi ha quatre obertures més petites, simètriques, amb finestrals de fusta. Adossat al molí, a mà dreta, hi ha un altre edifici de planta baixa i dos pisos amb coberta de teula àrab, a dues aigües més modern.
El molí hidràulic, actualment en desús, funcionava amb l'aigua que baixava per un conducte des d'una bassa de grans dimensions que es troba en una cota més alta, per sobre del cementiri. L'aigua que omplia la bassa procedia de les Fonts de Rellinars, que estan situades més amunt, a tocar a la Riera de Rellinars. Es canalitzava a través d'una sèquia que encara porta aigua i es ben visible. Al davant de la façana principal hi ha les restes del que sembla un aqüeducte.

Història

L'artífex d'aquest edifici fabril és el senyor Francesc Pujol i Canal. Arriba procedent de Puig-Reig, municipi tèxtil per excel·lència, amb la seva esposa, Maria Pujol. Fa construir la fàbrica, la sèquia per a transportar aigua des de les Fonts, una bassa de planta circular que encara es pot veure al costat oposat de riera, per sota el marge del carrer Reverend Emili riera i l'edifici amb les turbines i la roda de calaix, de fusta. L'empresa ben aviat va fer fallida i Heribert Pons i Arola adquireix els drets sobre les aigües. A la seva mort, per disposició testamentària, aquets drets passen a l'Ajuntament.
El 30 d'agost de 1922 Joan Chevalier i Robert adquireix la fàbrica i la modernitza amb una sala de màquines amb turbina hidràulica i una potència nominal de quaranta tres cavalls de força que feia funcionar la quadra gran, la petita, els magatzems, el cobert per a les calderes, una caseta i encara servia per regar els horts circumdants.
Pels vols dels anys 1930 Miquel Villà i Ibran compra la fàbrica a Chevalier. L'empresari també era propietari d'una fàbrica de teixits de seda i cotó a Rubí. L'empresa funciona i l'activitat dona treball a la població rellinasenca.
L'any 1934 s'inicia la construcció de la bassa gran degut a la potència que necessitaven el nous telers. Dolors Moreno (1997) recull de fonts orals el record de les explosions de dinamita, el toc de trompeta anunciant la barrinada i fins i tot com en una de les explosions, un dels rocs sortint disparat, va escantonar la paret de l'antiga presó que estava situada sota de l'Ajuntament.
Els desperfectes causats per la Guerra Civil, valorats en un total de 36.000 pessetes obliga a tancar la fàbrica. En les actes municipals del 20 de juny de 1938 consta que els treballadors continuaven cobrant el sou, d'unes tres mil pessetes setmanals.
Acabada la guerra, s'inicia un procés de restauració i esplendor de l'activitat tèxtil que durarà fins l'any 1963. En aquests moments Miquel Villà ha perdut el seu hereu i veient-se gran, tanca la fàbrica.
Durant uns anys, la família Lleonart fa servir la quadra gran com a granja avícola.
Als anys 1970 torna a recuperar l'activitat tèxtil i a l'any 1972 s'hi fabrica artesanalment la capa blanca del personatge llegendari amb motiu de la Diada d'en Capablanca.

Bibliografia

CANYAMERES, Ferran (1959). El Vallès (Vigor i bellesa), pàg. 261. Premi P. Maspons i Camarasa 1959. Selecta, Barcelona.
CANYAMERES, Ferran (1992). Obra Completa V. El Vallès, vigor i bellesa, pàgs. 513 a 515. Columna.
MORENO, Dolors (1997). La Fàbrica, dins XVIII Ronda Vallesana. Rellinars, Unió Excursionista de Sabadell; pp. 101 - 103.